

NU ÄVEN
SOM APP!

Resa
PLUS

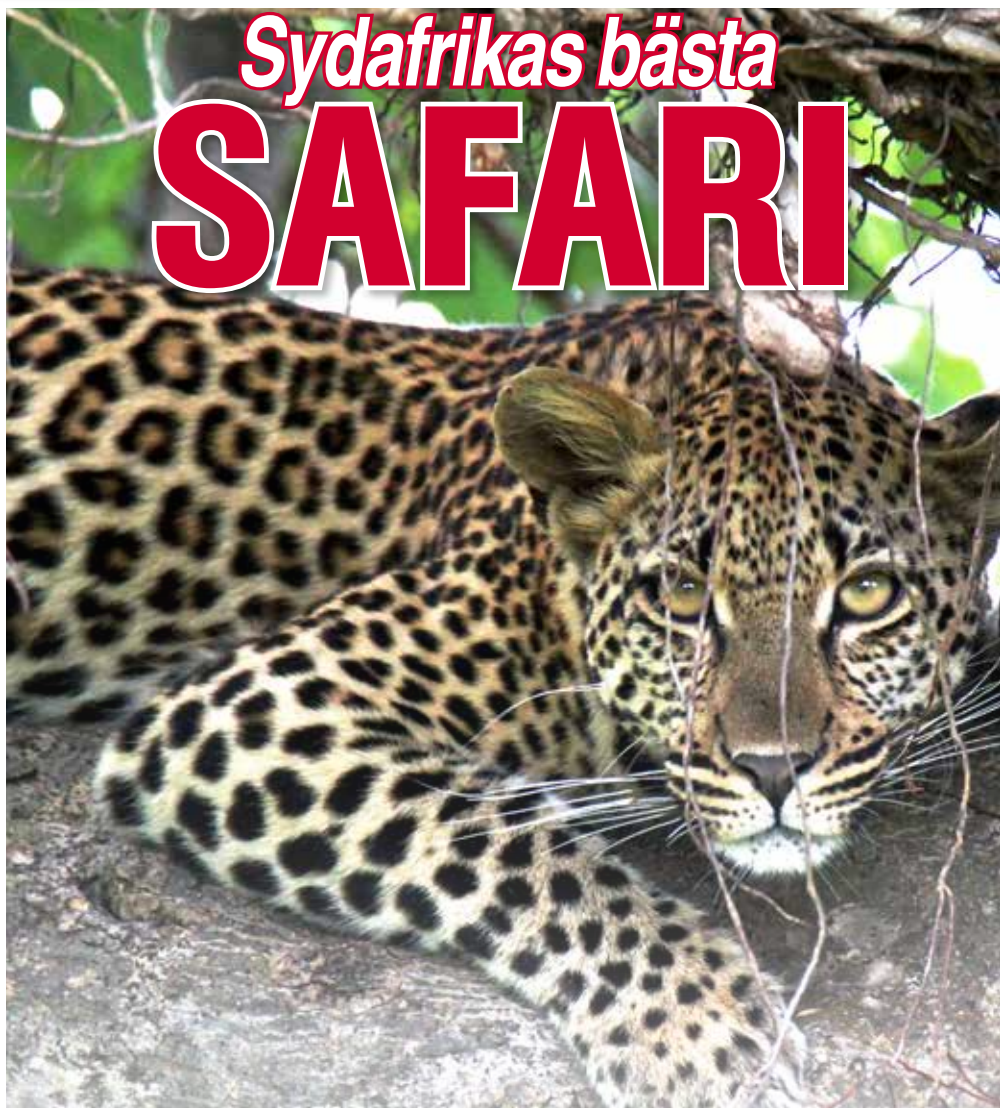
AFTONBLADET

Resa

Publicerad december 2014

GUIDE

Sydafrikas bästa **SAFARI**

- ✓ Basfakta
- ✓ Safariresor
- ✓ Big five

- ✓ Krugerparken
- ✓ Smultronställen
- ✓ Välja rätt väg

- ✓ Fler safariparker
- ✓ Hitta djuren
- ✓ Måsten i bilen

Safari är beroendeframkallande!

Plötsligt när du kör runt en krök på den lilla grusvägen i gryningen ligger hon där: en sovande lejonhona. Och när du stannar och slår av tändningen för att njuta av stillheten och lyssna efter lejonets lätta andetag

upptäcker du ett lejon till i buskarna. Och ett till och...

Det är lätt att bli biten av safari. Känslan av att vara ensam med djuren i den afrikanska vildmarken är svår att stå emot och lyckan av att själv ha hittat lejon eller gepard eller vildhund är beroendeframkallande.

Så akta dig för att planera in för få dagar för safari på Sydafrikasans. Risken är stor att du kommer att vilja stanna längre.

Text & foto: **ERLAND HULEDAL**

Miss inte resguiden till Sydafrika med 120 restips till!

5 x praktiska fakta

Visum

Svenska medborgare behöver inget visum och får upp till 90 dagars uppehållstillstånd vid gränsen. Lägg till nya regler för den under 18 år som införs nästa år!

Pengar

1 sydafrikansk rand (R eller ZAR) kostar ungefär 0,70 SEK (december 2014). Det finns gott om uttagsautomater (ATM) och man kan betala med kort på de flesta ställen.

Ei

Samma växelström som hemma, men en adapter med tre pinnar behövs. Kostar någon tja

och finns i de flesta snabbköp. Landets elproduktion är otillräcklig, så elavbrott kan förekomma även i storstäderna.

Telefon och internet

Mobilnätet är väl utbyggt och funkar även till exempel i stora delar av nationalparken Kruger.

Med ett lokalt kontantkort kan man surfa på sin smartphone utan att det blir speciellt dyrt. Internetkaféer är vanliga och inte dyra.

► www.mtn.co.za

► www.vodacom.co.za

Klimat

Sydafrika har vinter när vi har sommar. Kring Johannesburg och i Kruger är vintern torr med kalla nätter (ibland minusgrader) men varmt på dagarna. På sommaren regnar det, mest i korta häftiga skurar, och temperaturen kan bli 30–40 grader. Kring Kapstaden är det medelhavsklimat, med sval och regnig vinter, torr och varm sommar.

redaktion

AFTONBLADET

Guideredaktör Susanne Wixe (susanne.wixe@aftonbladet.se). **Redigering** Susanne Wixe. **Kartgrafik** Rikard Bodin. **Text & foto** Erland Huledal. **Övrigt foto** AP. **Utgivare** Aftonbladet Hierta AB. **Ansvarig utgivare** Jan Helin. **Adress** Aftonbladet, 105 18 Stockholm. **Telefon** 08-725 2000.

5 x bra att veta

Kör själv

Att själv köra bil i sydafrikanska nationalparker är både enkelt och givande. Man ser otroligt mycket djur och har friheten att sitta och titta hur länge man vill när man hittar något man gillar. Och att på egen hand hitta sitt första vilda lejon är en väldigt speciell upplevelse. Dessutom är det billigt, i Kruger går det att klara sig på runt 1000 kronor per dygn för två, inklusive nationalparksavgiften på 248 rand (160 kronor) per dag. Om man är i nationalparker mer än sju dagar lönar det sig att skaffa ett årskort, "Wild Card".

Bästa tiden

De flesta svenskar åker till södra Afrika när det är kallt och mörkt här, men högsommar där. Många sydafrikaner föredrar dock att åka på safari under vintern (juni-september). Det är svälare och eftersom det inte finns så mycket gräs och blad är det lättare att se djuren, som dessutom av torkan lockas fram till vattnhål. Kring november-december kommer de första regnen, och det grönskar igen.

5 x safariresor

Alla varianter

För den som inte vill köpa ett safaripaket på plats i Sydafrika, eller arrangera mycket själv, finns ett stort urval färdiga paketresor att välja på. Hur man gör för att välja rätt? Utgå från längd på resan och storlek på resbudgeten – sedan är det bara att börja läsa på. Nedanstående är bara ett urval av vad som finns.

Sydafrikaresor

Erbjuder allt från "på egen hand"-paket med hyrbil till Krugerparken i kombination med Kapstaden (fr 12500 kr/person

Ha inte bråttom

Visst kan man hinna se en hel del på tre dagar i Kruger, men det är stor risk att man ångrar den snåla planeringen. På en vecka kan man besöka ett par olika områden och hinna varva ner och komma in i den rätta safarikänslan.

Alla sinnen

Om man bara använde ögonen på sin safari kanske det vore enklare att stanna hemma framför teven. Själv vill jag vara så nära naturen som möjligt och har bilens fönster helt öppna,

luftkonditionering och radio avstängda. Att känna dofterna och höra ljuden är en stor del av upplevelsen och gör det lättare att hitta djuren.

Följ reglerna

I de flesta nationalparkerna får man inte gå ur bilen när man är ute i naturen. Och givetvis ska man också visa hänsyn mot djuren: Kör sakta! Då hinna du kanske upptäcka leoparderna bakom buskarna också ... Och håll tiderna, du måste vara tillbaka i campen innan grindarna stänger.

ca nio dagar) till all inclusive-resor med svensktalande guide (från 20000 kr för tio dagar). Även exempelvis Solresor har rundresor med safari.

► www.sydafrikaresor.se
► www.solresor.se

Safari + allt

Den som inte bara vill åka på safari, utan också vill se mer av Sydafrika kan t ex boka en rundresa med Temaresor. 17 dagar med bland annat Kapstaden, Garden route och Swaziland (+ safari) från 28000 kronor.

► www.temaresor.se

Totalfokus på djur

Nio dagars safari i såväl Kruger som i en privatpark erbjuder danska Afrikasafari. Från cirka 12500 kronor för nio dagar.

► www.afrikasafari.se

Flera länder

Gott om tid och mycket pengar? Då kanske en "grand tour" i 21 dagar till Sydafrika, Namibia, Botswana och Zimbabwe. Från 38000 kronor. Kenzan Tours har också kortare resor med mer safaritid.

► www.kenzantours.se

4 SAFARI I SYDAFRIKA

5 x big five

Jägare

Uttrycket "big five" myntades av storviltsjägare för ungefär hundra år sedan. Det var de fem djur som faktiskt utgjorde direkt livsfara för jägarna. I dag är det ett slags varumärke inom turistindustrin, trots att det kanske finns djur som är roligare och mer spännande för oss som inte har gevär.

Elefant

Världens största landlevande djur. Har hotats av intensiv tjuvjakt, men det finns stora, livskraftiga stammar i södra Afrika. I Kruger förökar de sig så fort att

det blivit ett problem. Egentligen det enda djur man behöver se upp med när man bilar i nationalparkerna. Håll avståndet, och flytta på dig om elefanten visar att hen vill det!

Noshörning

Två arter: vit och svart. Heter egentligen trubbnoshörning respektive spetsnoshörning, efter formen på nosen. Båda är grå. Den vita är vanligast och relativt lätt att se i flera nationalparker. Hårt drabbade av tjuvskytte, i Kruger dödas mer än en per dag. (White respektive black rhino eller rhinoceros på engelska.)

Buffel

Den afrikanska buffeln ska inte förväxlas med asiatisk vattenbuffel. Ser ut och betar sig ungefär som stora kor. Uppträder ofta i stora flockar. (African buffalo eller Cape buffalo.)

Lejon och leopard

De vackra kattdjuren är för många höjdpunkten på en safari. Lejon är relativt lätta att få syn på, de är helt orädda för bilar, ligger mest still och uppträder ofta i flockar på upp till 25 djur. Leoparderna är mycket skyggare och lever oftast ensamma.

Tre av de fem stora.

5 x favoritdjur

Vildhund

Den som lyckas se afrikansk vildhund eller hyenhund (African wild dog eller painted dog) kan skatta sig lycklig! Arten är utrotningshotad, men förekommer i flera av nationalparkerna. De lever i stora grupper, på upp till 30 djur, och påminner om stora, slanka hundar, även om de inte är speciellt nära släkt. Både nyfikna och lekfulla.

Gepard

Cheetah på engelska. Kanske det ståtligaste av kattdjuren, med sina långa ben, spensliga

kropp och lilla huvud. Relativt ovanliga och uppträder ofta ensamma eller i små familjer (hona med en–fem ungar) men inte alls omöjliga att se, eftersom de är aktiva på dagen.

Vildkatt

Den ser ut som en ganska storvuxen bondkatt och anses faktiskt vara ursprunget till våra europeiska tamkatter. Sällsynt och svår att se bland gräs och buskar. Dessutom mest aktiv när det är mörkt. Ses ibland leta matrester inne på camper, i till exempel Kruger.

Impala

De vackra, relativt små antiloperna (lite större än rådjur) kan verka ointressanta där de drar fram i stora, ständigt betande flockar. Men ger man dem tid upptäcker man att de är sociala djur.

Hyena

Kanske inte så vackra, men hyenorna har ett oförtjänt dåligt rykte. Orädda och ofta nyfikna och lekfulla, valpar kommer gärna fram och luktar på bilen.

Vildhundar och vildkatter (ovan) är mycket svårare att hitta än flodhästar och antiloper (nedan).

6 SAFARI I SYDAFRIKA

Med lite tur kan man hitta en hel flock lejon, de kan vara uppåt 30 stycken.

5 x sätt att hitta djuren

Träna

I början är det lätt att stanna för varje stubbe och termitstack – de kan ofta likna ett lejon eller en gepard. Men med tiden blir dina ögon bättre på att urskilja det intressanta, det avvikande, i naturen. Glöm inte bort att också titta rakt fram – plötsligt passerar en sjakal eller en orm vägen – och upp i träden, där leoparderna ibland sitter.

Tidigt

Campernas grindar öppnar i gryningen. Se till att komma iväg med en gång! Det är innan solen stigit högt på himlen som många djur, inte minst kattdjuren, är mest aktiva och lättast att se. Det är inte ovanligt att lejon ligger på eller alldeles intill vägen.

Tavlan

I de flesta nationalparker finns en "sightings board" i varje camp: en karta där besökarna med färgade magneter märker ut var man under dagen sett lejon, elefanter och leoparder. Kanske finns djuren inte kvar på exakt samma plats flera timmar senare, men det är inte otroligt att de rör sig i ungefär det område det nästa morgon också.

Prata

Alla på safari gillar att få en chans att berätta om det fantastiska de sett. Prata med andra besökare i parken och få deras tips om var favoritdjuren kan tänkas dyka upp.

Stanna

Om det står en bil (eller tjugo) i vägkanten är det ett gott tecken på att det finns intressanta saker att se. Kör fram försiktigt och fråga vad de tittar på, om du inte själv kan hitta det. Kanske är lejonet gömt bakom en buske? Och när det känns som att ni har kört länge utan att se något spännande – bara stanna i vägkanten en stund. Känner ni lukten av elefant? Är prasslandet i busken en leopard? Men lite tur så dyker det plötsligt upp något riktigt spännande...

5 x att ha i bilen

Karta

Det är lätt att köra vilse i nationalparkerna. En gps är väldigt praktiskt att ha, men se till att också ha med en detaljerad karta över nationalparken. De går att köpa på plats för några tior.

Vatten

Även om man bara har tänkt köra en kort tur före frukost så kanske man blir stående i timmar vid en flock lekfulla lejon. Ta alltid med mycket, mycket mer dricksvatten än ni tror ska gå åt.

Jacana i Lake Panic

5 x måste att ta med

Kamera

Hur långa teleobjektiv man än har på sin kamera så känns de ibland för korta på safarin. Men 400 mm klarar man sig långt på. Ha gärna två kameror, så att du kan ta bilder med vidvinkel också, utan att byta objektiv på kameran. Det lär du inte hinna när ett lejon plötsligt dyker upp intill bilen.

Kikare

Ännu viktigare än kamera är nog att ha en bra kikare. Safarin blir mycket intressantare när man verkligen kan titta på leoparden i trädet hundra meter bort, och inte bara ser en mörk fläck.

Mat

Färsk frukt, några påsar med nötter och torkad frukt, kex, chips, biltong ... Alla har vi olika favoriter, men det är bra att ha något att tugga på. Djuren har en märklig förmåga att få en att tappa känslan för tid.

Handduk

Jag har alltid med en halvstor, sliten handduk i bilen. Den fungerar som solskydd över rodnande ben, som dammskydd över kameran, till att torka solkrämskladdiga fingrar eller svett ur

pannan, eller droppar från regnvåt kamera.

Tålmod

Allting händer inte genast. Men förr eller senare dyker nog de upp, de där djuren du längtar efter. Ge inte upp!

Glöm inte spana in även de mindre djuren.

Regnkläder

Regnen kommer ofta i intensiva skurar och man blir genomblöt på några sekunder om man inte är under skydd.

Djurbok

I vilken lokal bokhandel som helst (de stora kedjorna heter CNA och Exclusive books) finns ett hyfsat urval böcker som hjälper dig att känna igen däggdjur och fåglar. Några som är värda att rekommendera är **Stuart: Field Guide to the Mammals of Southern Africa**, **Smither's Mammals of Southern Africa**, **Newman's Birds of Southern Africa** och **Robert's Bird Gui-**

de. The Wildlife of Southern Africa är mindre omfattande, men innehåller både däggdjur, fåglar och växter. Flera av dessa finns också som app till smartphone och läsplatta.

Lampa

Det blir mörkt snabbt och det blir väldigt mörkt. I nationalparkernas camper behövs ofta ficklampa och/eller pannlampa. Med en riktigt stark lampa kan man också leta djur på andra sidan stängslet.

8 SAFARI I SYDAFRIKA

Även de billigare husen i Lower Sabie har kylskåp och luftkonditionering.

5 x Krugerparken

Störst

Kruger National Park är den största och mest kända nationalparken i Sydafrika. Dubbelt så stor som Skåne och med tusentals kilometer väg att utforska. I södra delen finns mest vilt – men också flest besökare.

Vägen dit

Kruger ligger ungefär 40 mil från Johannesburg och det är relativt bra landsväg, till stor del motorväg. Delar av vägen är avgiftsbelagd, räkna med drygt 100 rand i vägtull. Det finns flera stora benzinmackar med butik och servering längs vägen. Staden Nelspruit, vid Krugers södra gräns, är ett bra ställe att övernatta och proviantera. Från Nelspruit är den finaste vägen in i Kruger norrut via White River till Numbi gate. Vägen tar dig genom vid-

sträckta byar i det som tidigare var ett svart "hemland". Kör försiktigt! Man kan också flyga direkt till Kruger Mpumalanga International Airport, strax utanför White River.

Bilen

I Kruger klarar man sig bra med en vanlig personbil. Fördelen med en stadsjeep är att man sitter högre upp och lättare ser djur i gräset. De mest trafikerade vägarna är asfalterade och grusvägarna hålls i gott skick. Vid häftiga regn kan vissa grusvägar stängas tillfälligt. På en del ställen passerar grusvägar genom vattensamlingar eller små bäckar. Det är nästan alltid en betongplatta under vattnet, så det brukar inte vara problem att köra igenom.

Boende

Det finns tolv statliga "rest camps" i Kruger, där man kan hyra en stuga eller campa. De är inhägnade och alla har benzinmack och en butik, de flesta dessutom restaurang. I stort sett alla har mobiltäckning. Vid ett visst klockslag, ungefär i gryningen, öppnas grindarna och man kan köra ut på safari. Vid solnedgången måste man återvända innanför grindarna.

Djuren

Kruger är fullt av de afrikanska djur man förväntar sig: "big five", giraff, sebra, antiloper av olika sorter, geparder, flodhästar, markattor och babianer, vartsvin, flera sorters mungo, hyenor – och över 500 fågelarter.

5 x favoritcamper i Kruger

Lower Sabie

En av de större camperna i Kruger med ett hundratals stugor, men känns inte alls så stor. Restaurangen har en underbar utsikt över Sabiefloden. Vägarna söderut, mot Crocodile Bridge, är några av mina favoriter. Där har jag ett par gånger lyckats se alla "big five" på samma dag, och dessutom inte så sällan gepard och vildhund. Missa inte Sunset dam just norr om campen! Enkel logi för 510 rand per natt för två. Det är den enda campen med enbäddsstugor, för 305 rand per natt.

Pretoriuskop

En underskattad, charmig pärla i Krugers sydvästra hörn. Campen ligger lite högre än det mesta av Kruger och får mer regn. Även om det innebär att grönskan är tätare är det inte ovanligt att se både de stora kattdjuren

och vildhundar på de många grusvägarna i närheten. Dessutom gott om noshörning. Enkel logi för 500 rand per natt för två. Tyvärr är den gamla restaurangen nu utbytt mot en Wimpy.

Tamboti

Egentligen bara en filial till Orpen, som ligger några kilometer bort. Där finns bensinstation och affär, men i Tamboti finns bara ett fyrtiotal safaritält – och naturen. Vegetationen är så tät att man inte ser granntältet, men med lite tur kan man se hyenor eller genetter passera utanför stängslet. Ofta syns ugglor i träden och på natten kan en honungsgrävling komma på besök för att rota i soptunnan – och lejonen hörs vråla en bit bort. 500 rand per natt för två. Men då måste man ha tallrikar och kastroller för att fixa mat själv.

Biyamiti

En av Krugers fem "bushveld camps": små camper med bara omkring 15 stugor och varken bensinmack, affär eller restaurang. Här får man en speciell känsla av stillhet och närhet till naturen. Det finns dock stängsel runt om, så man kan sitta ute och grilla på kvällen utan risk för besök av hyenor och lejon. En stuga med kök och badrum kostar 1350 rand per natt för två.

Letaba

En av de nordligare camperna, med fina vägar utmed den mäktiga Letabafloden. Här finns också Krugers fina elefantmuseum, där man kan se (kopior av) några av världens största betar. Bo i stuga med badrum och kök för 965 rand per natt för två eller i safaritält för 485 rand.

En personlig favorit är de nyfikna och lekfulla vildhundarna. Fast de luktar inte speciellt gott.

10 SAFARI I SYDAFRIKA

5 x smultronställen i Kruger

Lake Panic

En liten bit västerut från Krugers största camp Satara ligger denna underbara lilla sjö, som egentligen är en damm. I ett gömsle kan man sitta i timmar och njuta av stillheten, lyssna på flodhästarnas frustande och spana efter fåglar: fyra-fem sorters kungsfiskare, hägrar, jacana och andra vadare.

Nthandanyati

Ett annat gömsle, vid väg S28 en bit söder om Lower Sabie. I vattnet brukar ett par flodhästfamiljer bråka med varandra och i träden kan man se vävarfåglar, skrikhavsörn (fish eagle) och olika kungsfiskare. Men mest spännande är att spana efter den gepardfamilj som ganska ofta visar sig på parkerings-

platsen utanför gömslet. Grusvägarna häromkring är ett av de bästa ställena i Kruger för att se gepard.

Shabeni Hill

Den fascinerande, kala bergsknallen ligger några kilometer från Pretoriuskop. Från den korta väg som går runt den har jag sett alla "big five". Inte så sällan ligger noshörningar här och sover, om man själv är tillräckligt morgonpig. Lejon ligger gärna och spanar en bit upp på klippblocken.

Gasanftombi

Några kilometer innan den asfalterade vägen H4-2 från Lower Sabie når Crocodile Bridge passerar den en liten bro över en damm. Det här är ett favo-

rittillhåll för en stor lejonflock. Några gånger har jag sett uppåt 30 lejon sitta och ligga på själva dammväggen, ibland håller de till några kilometer bort i början av grusvägen S28.

Afsaal

På vägen mellan campen Skukuza och Malelane gate ligger det lilla kaféet Afsaal. Sydafrikanerna föredrar att hyra en gasgrill och laga sin mat själva, men den ägg och bacon-frukost man kan köpa här smakar alldeles utmärkt – inte minst om man haft turen att se leopard eller lejon på vägen hit. Ibland sitter det en liten uggla i något av träden och om man inte aktar sig kommer en gulnäbbstoko (yellow hornbill) och stjälar maten.

På de små grusvägarna runt Pretoriuskop dyker lejonerna upp ibland.

Väder

Dags-temperatur och antal regniga dagar per månad.

	25	25	24	22	19	17	16	17	18	20	22	23	Kapstaden
	-1	-1	3	8	14	19	22	20	15	9	5	2	Stockholm
JAN													
FEB													
MAR													
APR													
MAJ													
JUN													
JUL													
AUG													
SEP													
OKT													
NOV													
DEC													
	16	14	10	11	11	13	13	14	14	15	16	17	Stockholm
	6	5	6	9	12	13	14	13	11	9	7	7	Kapstaden

12 SAFARI I SYDAFRIKA

5 x favoritvägar i Kruger

S25

En grusväg som går från Crocodile Bridge till Malelane, utmed Crocodile river som bildar Krugers sydliga gräns. Här ligger leoparder i träden och ganska ofta sover lejon på vägen i gryningen. Den vackra utsikten mot floden störs dock lite av den bebyggelse man ser på andra sidan.

S30

Vägarna längs Sabiefloden vid Skukuza är kända för att ge fina upplevelser av både spännande djur och vacker natur, men grusvägen S30, Salitje Road, som går ner till Lower Sabie, är stillsammare med åtskilligt mindre trafik. Här har jag stött på både leopard och vildhundar som lekte i en torr flodbädd.

S65

Grusvägen Waterhole road, som den kallas, går mellan asfaltvägarna H1-1 och S1, nära Skukuza. I den södra änden leker leoparder ofta Chaukeflodens stränder. På vägen norrut ändrar naturen karaktär flera gånger. Om man svänger höger upp på S1 gäller det att ha ögonen öppna för vildhundar, det här vägavsnittet är ett av deras favoritställen.

H7

Den över fyra mil långa asfaltvägen mellan Orpen och Satara har mycket trafik, men brukar vara mycket givande. Vid Nsemanidammen, nära Satara, kan man sitta i timmar och titta på flodhästar, betande antiloper och det fantastiska fågellivet.

Men min favoritdel är den sista milen före Orpen, där leoparder gömmer sig i buskarna och vegetationen sedan öppnar upp sig till stora slätter där geparderna smyger på impalaantiloper. Precis före Orpen, vid avtagsvägen till Tamboti, brukar en sjakalfamilj leka tafatt i skymningen.

S100

Kanske den mest omtalade vägen i Kruger, känd för den stora chansen att se lejon och gepard. Kör från Satara, fortsatt till höger på S41 när S100 tar slut, och sväng sedan upp på asfaltvägen H6. På de båda senare vägarna har jag haft minst lika många fantastiska möten med de stora katterna som på själva S100.

Både väg H6 och den mer kända S100, inte långt från Satara, är bra ställen för att se gepard.

Djuren har alltid företräde i nationalparkerna.

5 x mer att göra i Kruger

Drives

För den som inte vill köra själv erbjuder i stort sett alla camper i Kruger game drives i öppna jeepar. Intressantast tycker jag det är att ta en "sunset drive" eller "night drive", eftersom det är enda möjligheten att se Kruger efter mörkrets inbrott. Har man tur fångar strålkastarna ett piggsvin, en serval eller vildkatt. Det kostar omkring 300 rand (200 kronor) per person för ungefär tre timmar.

Walks

Många av camperna anordnar också "morning walk", då man ger sig av strax före gryningen tillsammans med två beväpnade guider och promenerar i måttlig takt genom naturen under några timmar. Ett underbart avbrott i

Naturpromenad med guide.

det ständiga bilåkandet i nationalparken. Klä dig så att fästingarna inte får chans att klättra på dina ben! Kostar 450 rand (300 kronor) per person.

Golf

I Krugers största camp Skukuza finns en niohåls golfbana, egentligen byggd för de hundratals anställda som arbetar i detta ad-

ministrativa centrum. Det finns inga stängsel runt golfbanan, så det är inte helt ovanligt att till exempel en flodhäst stör spelet.

Bada

Många av camperna har en liten swimmingpool, vilket ger efterlängtd svalka under somrardagar, då det kan bli uppåt 40 grader varmt. I Pretoriuskop finns en av de finaste, som är inbyggd i ett klippblock.

Bio

I några camper visar man naturfilmer på en liten utomhusbiograf. Innan man inser att det därifrån ljudet kommer kan det kännas väldigt spännande att plötsligt på kvällen höra högljudda lejonvrål!

14 SAFARI I SYDAFRIKA

5 x Kgalagadi (KTP)

Kalahari

Den fantastiska nationalparken Kgalagadi Transfrontier Park, med sanddyner och oändliga vidder, ligger i halvöknen Kalahari och och gräset, som är grönt några månader i början av varje år, lockar tiotusentals djur. Här finns inga elefanter eller flodhästar, men chansen att se lejon, leopard eller inte minst gepard, är stor.

► www.sanparks.org/parks/kgalagadi

Storlek

KTP, som nationalparken brukar kallas, är dubbelt så stor som Kruger, eller som hela Småland plus Halland och Blekinge. Men ungefär tre fjärdedelar ligger i Botswana, och är inte lika lättgänglig som den sydafrikanska delen.

Torra floder

Besökarna rör sig längs två vägar som följer två flodfåror, Auob i väster och Nossob i öster, som möts vid den södra infarten till KTP, i Twee Rivieren. Det är dock ytterst sällan vattnet från floderens källor i Namibia flyter hela vägen till KTP. Men flodbäddarna samlar tillräckligt mycket fukt för att försörja stora hjordar med springbok, gemsbock och gnu. Och många stora kattdjur.

Vägen dit

KTP ligger ungefär 100 mil väster om Johannesburg och lika långt norr om Kapstaden. Upington, knappt tre timmars bilresa från KTP, är ett bra ställe att stanna en natt och proviantera. Bo på ett pensionat nere vid Oranjeflodens strand, ät middag

på den fantastiska restaurangen Le Must. På den spikraka asfaltvägen norr om Upington brukar biltillverkare testa nya, hemliga modeller i hettan.

Bilen

Man kan köra kortare rundor från Twee Rivieren i en vanlig bil, i alla fall om det är torrt. Men vill man längre bort krävs åtminstone en robust stadsjeep. Daihatsu Terios och Renault (Dacia) Duster brukar vara de billigaste att hyra. För att ta sig ut på vissa vägar krävs riktiga fyrhjulsdrivna fordon. Det brukar gå att hyra en Toyota Hilux med campingutrustning (inklusive tält på taket) för 1000-1200 rand per dag.

► www.drivesouthafrica.co.za

► www.bushlore.com

5 x favoriter i KTP

Rooiputs

Ett av de första vattenhålerna när man kör österut från Twee Rivieren och ett vanligt tillhåll för lejon. Även vid nästa vattenhål, Kij Kij, ligger lejonerna ofta i skuggan under träd.

Auchterlonie

En trevlig rastplats, ungefär tre mil norr om Twee Rivieren på vägen mot Mata-Mata. Ligger uppe på flodbanken med utmärkt utsikt. Här finns ett litet museum över de fattiga jordbrukare som för hundra år sedan tilldelades land här, mot att de skötte de borrhade vattenhål som

hade strategisk betydelse för militären. Se upp för ormar under fikaborden!

Rooibraak

Den andra rastplatsen mellan Twee Rivieren och Mata-Mata, i ett mycket rovdjurstätt område. Med lite tur kan man se både gepard och lejon passera i fjärran när man sitter vid fikabordet.

Veertiende Boorgat

För den som bor i Mata-Mata finns det bara en väg att köra när man ska ut och titta på djur: söderut, mot Twee Rivieren. Men ofta behöver man inte köra så

långt. Till vattenhållet vid Veertiende Boorgat ("Fjortonde borrhålet") tar det knappt en timme och i det här området ser man ofta geparder. Kolla i skuggan under träden eller uppe på sanddynerna!

Unions End

Slutet på vägen norrut från Nossob. Här möts Sydafrika, Botswana och Namibia. Även om målet kanske inte känns värt den långa resan (det tar minst tre timmar dit) så är det sällan man kör dit och tillbaka till Nossob utan att se ett enda lejon.

Strax söder om Mata Mata möter man ofta geparder, men sällan så många som sju samtidigt.

5 x camper i KTP

Twee Rivieren

Den största campen, med affär, mobiltäckning och restaurang – även om den är riktigt dålig. Här finns ett 30-tal fina små stugor med kök och badrum, cirka 1000 rand per natt för två, och en camping med plats för 30 sällskap. Camping kostar 200 rand för två. Campen ligger precis innanför nationalparkens gräns när man kommer från Upington. Härifrån går en väg mot nordväst och en mot nordost.

Mata-Mata

Campen ligger vid gränsen mot Namibia, i det nordvästra hörnet av KTP. Från Twee Rivieren går det att köra på tre timmar, men räkna med att du kommer att stanna och titta på djur längs vägen. Det finns två rastplatser på vägen där man kan stiga ur bilen. I Mata-Mata finns bensin och en liten butik med det nödvändigaste. I receptionen kan du beställa nybakat bröd. Elen stängs av på nätterna. Tretton stugor, de billigaste kostar 800 rand för två. 20 campingplatser.

Nossob

Den tredje av de tre "riktiga" camperna i KTP, som alla är

inhängnade och erbjuder viss service. Ungefär tre timmar från Twee Rivieren, på den östra vägen som följer Nossobflodens fåra. Området är känt för sina stora lejonflockar, som ibland faller byten alldeles utanför campen. 18 stugor, 20 campingplatser, ungefär samma priser och samma standard som i Mata-Mata.

Nossob grindar stängs mot lejonerna så snart man kört in.

Både kök och badrum finns.

Bitterpan

En av KTP:s fem "wilderness camps". De ligger ensligt, har varken el eller service, och bara fyra små stugor. Allt, inklusive mat, dricksvatten och ved för att grilla, måste man ha med sig. Omkring 1200 rand per natt för två. Här får man en fantastisk känsla av Kalaharis ödslighet, stjärnhimlen är enastående – och om man har tur (?) kommer ett lejon tassande mellan husen i gryningen. För att ta sig till Bitterpan och Gharagab krävs ett riktigt fyrhjulsdrevet fordon, men till Kielekrankie, Urikaruus och Grootkolk kommer man med en stadsjeep.

Polentswa

Någon timmes bilfärd norr om Nossob ligger en av de bostwanska campingplatserna, precis vid vägen, som följer nationsgränsen. Den enda bekvämligheten som erbjuds är toaletter, allt vatten måste man medföra själv. Å andra sidan är man mitt i naturen, helt utan något som avgränsar mot vildmarken. Camping kostar 30 bostwanska pula per person och natt.

► www.mewt.gov.bw/dwnp

16 SAFARI I SYDAFRIKA

5 x Hluhluwe

Kungens mark

Ursprungligen var Hluhluwe-iMfolozi Game Reserve, inte långt från Durban, zulukungens privata jaktmark. Redan 1895 blev det ett fredat område.

Noshörningar

När noshörningarna, både vit och svart, var på randen av utrotning på 1950-talet var det i Hluhluwe man lyckades med ett avelsprogram som räddade de båda arterna.

Big five

Förutom att det förstås är ett av de bästa ställena att se noshörning finns här även de andra fyra i "big five", afrikansk vildhund, gepard, och de flesta andra djur man kan förvänta sig.

Bo och äta

På Hilltop Camp, mitt i Hluh-

Noshörningarna finns fortfarande, tack vare Hluhluwe.

luwe, finns en bra restaurang och logi i flera olika prisklasser. De enklaste stugorna kostar 760 rand per natt för två. I den andra delen av reservatet, iMfolozi, finns Mpila Camp som har affär men ingen restaurang. Enklaste typen av logi kostar 770 rand per natt för två.

Vild vandring

Mpila erbjuder inte bara korta walking safari, på några timmar, utan även riktiga äventyrsvandringar på tre–fyra dagar i vildmarken. Priser runt 3000 rand per person och de anordnas bara under den svalare delen av året.

► www.kznwildlife.com

Från balkongen på flera av stugorna i Hluhluwe Main Camp kan man se djuren ströva omkring.

Kariega är en vacker och välskött privat game lodge på sydkusten.

5 x Pilanesberg

Vulkan

Precis som Tanzanias berömda Ngorongoro ligger Pilanesberg Game Reserve i en krater efter en slocknad vulkan. Reservatet är nästan runt, drygt två mil i diameter, och har tre cirklar av berg. Ligger ett par timmars bilresa från Johannesburg.

Historia

Det var det svarta "hemlandet" Bophuthatswanas ledare som på 1970-talet bestämde att området skulle bli ett naturreservat och började plantera in vilt. Det går att se rester av byggnader från de lantbruk som tidigare fanns på området.

Big five

När man flyttade vilt till Pilanesberg var det den största operationen av sitt slag i världen. Tusentals djur, inklusive "the big five", fick ett nytt hem. Reservatet påstås ibland vara det hyena-tätaste naturreservatet i världen. Ovanligt nog finns det impalaantiloper och springbok sida vid sida – normalt tar springbok samma ekologiska nisch i torra områden som impala har i områden med mer regn.

Bo och äta

Det finns flera alternativ för logi, men de mest budgetvänliga är Manyane, där ett safaritält

kostar 1100 rand per natt för två personer inklusive frukost, och Bakgatla, där motsvarande kostar 1800 rand. När man kör runt i parken finns det flera ställen att stanna till vid för att fika eller äta.

► www.goldenleopardresorts.co.za

Sun City

Pilanesbergs är granne med Las Vegas-kopian Sun City. Det är så nära att man kan bo på ett hotell där om man vill, titta på lejon på dagarna och äta lyxmiddag och spela roulette på kvällarna.

► www.suninternational.com/sun-city

18 SAFARI I SYDAFRIKA

5 x safari utan att köra själv

Budget i Kruger

Många firmor erbjuder resor från Johannesburg med ett antal dagar i Kruger, för den som inte vill köra själv. Ett exempel: sju dagar (sex nätter i Kruger) i tolv-sitsig safaribil kan kosta 8000 rand inklusive allt med Armadillo Overland.

► www.armadillo-overland-tours.com

► www.safaribookings.com

Lyx i Kruger

I norra delen av Kruger ligger den mycket vackra privata safarilodgen The Outpost, där man bor på något som liknar klipphyllor på en sluttning – men förstås är väldigt lyxiga. 5000 rand per natt och person inklusive gourmetmat och safaritur.

► www.theoutpost.co.za

Nära Kruger

På den västra sidan av Kruger finns många privata safariställen, som både har ett eget reservat med djur och gör safaritur i ni Kruger. Bland de mer prisvärda är Umkumbe och Elephant Plains, båda i det världsberömda Sabi Sands-området, för 2200 respektive 2450 rand per person och natt, och Nthambo för 2450 rand per person och natt, inklusive logi, mat och safari två gånger om dagen.

► www.umkumbe.co.za

► www.elephantplains.co.za

► www.nthambo.com

Thanda

Thanda Private Game Reserve, som drivs av svenske IT-miljardären Dan Olofsson, har utnämnts till världens bästa safarilodge i lyxklassen. Det är relativt litet, mycket vackert, väldigt bekvämt, fantastiskt god mat och har enastående personal. Och kostar därefter, förstås: en svit på 200 kvadratmeter (inklusive trädäcket) går på 6000 rand per person och natt. Ibland kan det

Thanda (ovan och nedan t vä), samt utsikt över lilla fina Karoo.

bli billigare om man bokar i sista minuten, eller via en agent som svenska Sydafrikaresor.

► www.thanda.com

Vid sydkusten

Kariega Game Reserve är en mycket välkött safarilodge på

Sydafrikas sydkust, öster om Port Elizabeth, och en gammal favorit bland svenska besökare. Priser från 3500 rand per person och natt, men det är inte ovanligt med specialpriser på webbsajten.

► www.kariega.co.za

5 x grannländer

Botswana

Att åka på safari i Botswana är fantastiskt, men lite besvärligare än i Sydafrika. Här är nationalparkerna mycket mindre exploaterade och i camperna finns det i bästa fall toalett och dusch. Det krävs normalt en fyrhjulsdriven bil med full campingutrustning. En fantastisk tur är från staden Maun i norra Botswana via Moremi till Savuti och vidare norrut till Chobefloden, med avslutning i Victoriafallen på andra sidan gränsen till Zimbabwe.

► www.mewt.gov.bw/DWNP

Nambia

Det stora dragplåstret för safari är Etosha, en stor nationalpark med varierad natur och alla de stora afrikanska djuren. Standarden är jämförbar med till exempel Kruger, men priserna är lite högre, ungefär 600 namibiska dollar (motsvarar ungefär lika många sydafrikanska rand) per

natt och person för logi. I sydvästra Namibia ligger de världskända sanddynerna i Sossusvlei.

► www.etoshanationalpark.org

Zimbabwe

De senaste decenniernas politiska och ekonomiska förfall i Zimbabwe har drabbat viltreservaten också. Tjuvjakten har ökat och många anläggningar är inte lika exemplariskt välskötta som de var på 1980-talet. Hwange National Park i nordväst, nära Botswana, påminner om Kruger och går utmärkt att kombinera med Victoriafallen. I norr, vid Zambezi-floden, ligger nationalparken Mana Pools, i sydost Gonarezhou som också är värd ett besök. Billigt: ungefär 150 kronor per person och dag för att vara i parken och lika mycket för logi.

► www.zimparks.org

Moçambique

När Kruger tar slut i öster fortsätter viltreservatet på den moçambikanska sidan, i Limpopo National Park. Här krävs fyrhjulsdrivna fordon och full campingutrustning. Mycket av viltet är avskjutet under landets långa inbördeskrig, men situationen blir allt bättre genom migration från den sydafrikanska sidan. I Gorongosa National Park pågår ett ambitiöst restaureringsprojekt.

► www.visit-mozambique.com

Swaziland

Varken Hlane Royal National Park eller Game Reserve är speciellt stora, men ändå värda besök för den som har vägarna förbi. Ett dygn på Mkhaya kostar 1910 rand inklusive logi, mat och game drives. Här finns noshörningar men inga lejon. Hlane är relativt billigt och har lejon.

► www.biggameparks.org

Giraffer i Namibias stora nationalpark Etosha.

5 x telefonnummer

Nödnummer

Från mobilen: 112. Annars 10111 (polis) eller 10177 (ambulans).

Ambassaden

Sveriges ambassad i Pretoria +27 (0)12-426 64 00. Samma nummer vid akuta ärenden utanför kontorstid. I Kapstaden finns numera bara en honorärskonsul.

+27 (0)21 418 1276.

Turistbyrån

Sydafrikanska turistbyrån har ett callcenter dit man kan vända sig med alla möjliga frågor. 083-123 6789 eller mejla info@southafrica.net

Dit och hem

Landsnumret till Sydafrika är

0027 (+27 på mobilen) och sedan numret utan riktnumrets första nolla. Hem från Sydafrika: Slå 0946 (+46 på mobilen) och numret i Sverige utan första nollan.

Nationalparkerna

Om du vill göra eller ändra en bokning är det enklast att ringa: +27 (0)12 428 9111

5 x bra sajter

► www.southafrica.net

Sydafrikanska turistbyråns officiella sajt, med massor av information även om småställen. Men den svenska versionen är inte lika bra som det engelska originalet. Om du automatiskt kommer till den svenska: prova www.southafrica.net/za/en istället.

► www.whatson.co.za

En guide som listar konserter, teaterföreläsningar, nattklubbar och så vidare i Kapstaden, Johannesburg, Soweto och andra större städer.

► sanparks.co.za

Massor av information om Sydafrikas nationalparker. Här kan du också boka logi direkt online och diskutera i det aktiva forumet. I mobilen kan man använda den anpassade sidan sanparks.mobi istället.

► www.news24.com

Den bästa sydafrikanska nyhetssajten just nu. Finns förstås som app till telefonen också. Andra bra nyhetssidor är iol.co.za och mg.co.za

► www.gumtree.co.za

Sydafrikas motsvarighet till Blocket. Den lokala varianten av Tradera heter www.bidorbuy.co.za

Nu finns resguiderna även som app!

* Offlinekartor * Ingår i Plus * Hämta i App Store eller på Google Play

- Miami • New York • London • Krk • Paris • Bangkok • Phuket • Koh Lanta • Barcelona • Teneriffa • Rom • Gran Canaria • Rhodos • Kraków • Florens & Toscana
- Krabi • Aten • Istanbul • Peru • Side • Tallinn • Nya Zeeland • Tokyo

Resa

Alla guider: www.aftonbladet.se/resguider